

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu

JERZY PERTEK

Poradnik bibliograficzny

Poznań 1986

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Poznaniu

JERZY PERTEK
PORADNIK BIBLIOGRAFICZNY

Poznań 1986

POMOCNICZE MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE

O p r a c o w a ł a : Renata Schröder

M a t e r i a ł s z k o l e n i o w y :

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej
w Poznaniu

A-5 Egz. 500

S P I S T R E Ś C I

	str.
W s t ę p :	4
I Nota biograficzna	5
II Twórczość	9
III Opracowania w wyborze	35

W S T Ę P

Poradnik bibliograficzny "Jerzy Pertek" ukazuje sylwetkę znanego i cenionego pisarza marynisty, świetnego badacza, publicyisty, reportażysty spraw morskich.

W części podmiotowej zamieszczono wykaz twórczości pisarza w układzie alfabetycznym, uwzględniając wszystkie kolejne wydania poszczególnych utworów. Każdy z nich zawiera ednotację oraz wybór recenzji w układzie chronologicznym.

W części przedmiotowej zawarty jest obszerny wybór publikacji o pisarzu oraz wywiady zamieszczone w prasie.

Poradnik nie obejmuje utworów drukowanych w prasie, przedmów i wstępów do innych publikacji oraz publicystyki pisarza.

Przy opracowywaniu materiałów do poradnika korzystano z Polskiej Bibliografii Literackiej, Przewodnika Bibliograficznego, Bibliografii Zawartości Czasopism, Bibliografii Historii Polski, Polskiej Bibliografii Wojskowej: II Wojna Światowa oraz poradników Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej i kartoteki Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu. Pozostaje nam wdzięczny obowiązek podziękowania samemu Pisarzowi za wydatną pomoc w uzupełnieniu naszego poradnika cennymi informacjami.

I. N O T A B I O G R A F I C Z N A

Jerzy Pertek - pisarz marynista, eseista, popularyzator zagadnień morskich - urodził się 26.03.1920 r. w Czersku k. Chojnic. Od roku 1922 stale zamieszkuje w Poznaniu. Ukończył Gimnazjum Humanistyczne im. A. Mickiewicza następnie podjął studia na Akademii Handlowej. W okresie okupacji pracował w różnych instytucjach i przedsiębiorstwach w charakterze robotnika, pracownika biurowego i księgowego w Poznaniu, Warszawie, Radomiu i Łowiczu. Po wyzwoleniu rozpoczął ożywioną działalność publicystyczną pracując w Zachodniej Agencji Prasowej, gdzie został kierownikiem archiwum wycinków. Ogłaszał liczne artykuły w biuletynach ZAP-u o walkach polskich okrętów w latach 1939-1945, które przyniosły ich autorowi duży rozgłos.

W 1946 roku ukazuje się debiut książkowy autora: "Wielkie dni małej floty". W latach późniejszych Jerzy Pertek pracował w wielu instytucjach wydawniczych: Wydawnictwie Zachodnim i Morskim w Poznaniu, w Redakcji Wydawnictw Ligi Morskiej w Sopocie, w Wydawnictwach Morskich w Gdańsku, w Dziale Wydawniczym Tow. Przyj. Nauki i Sztuki w Gdańsku, w latach 1954-1956 jako kierownik poznańskiego Oddziału Wydawnictw Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Następnie zajął się wyłącznie pracą pisarską i publicystyczną korzystając z bogatego archiwum morskiego, które zaczął gromadzić już jako uczeń gimnazjum. Podczas wojny utracił swoje zbiory lecz przebywając na terenie tzw. Generalnej Guberni zaczął kompletować unikalny dziś zbiór wycinków z prasy niemieckiej na tematy morskie oraz z tajnie publikowanych polskich źródeł i prasy podziemnej na temat marynarki polskiej w obronie Wybrzeża w roku 1939 oraz marynarki polskiej na Zachodzie.

Jerzy Pertek ma w swoim dorobku wiele cennych opracowań i monografii marynistycznych, wysoko ocenianych przez specjalistów za ich wartość dokumentalną oraz walory poznawcze.

Należą do nich m.in.: "Polacy na morzach i oceanach T.1. Do roku 1795" - dzieło obejmujące sprawy morskie od czasów piastowskich do końca Rzeczypospolitej szlacheckiej /obecnie autor pracuje nad dalszym tomem/; "Dzieje ORP "Orzeł" i "Burza" "Weteran atlantyckich szlaków" oraz "Królewski statek Batory" będące obszernymi monografiami nowatorskimi pod względem formy w polskim i światowym piśmiennictwie marynistycznym, a także pierwsza w polskiej literaturze książka o dziejach współczesnej marynarki niemieckiej "Od Reichsmarine do Bundesmarine" oraz książka obrazująca ciekawe wydarzenia ze kulisami i na frontach wojny morskiej w latach 1939-1945 "Morze w ogniu".

Jerzy Pertek jest znanym i cenionym popularyzatorem wiedzy o polskich sprawach morskich, a także popularyzatorem spraw polskiego morza za granicą. Napisał ponad 1900 artykułów oraz 60 książek i broszur o łącznym nakładzie około 2.500000 egzemplarzy. Współpracuje z wieloma dziennikami i czasopismami jak: "Bandera", "Dziennik Bałtycki", "Głos Wybrzeża", "Gazeta Poznańska", "Głos Wielkopolski", "Morze", "Nautologia", "Nurt", "Pobrzeże", "Wybrzeże", "Przegląd Tygodniowy", "Wprost", "Ziemia i Morze", "Życie Warszawy". Pertek wykonał pionierski trud zapełniając lukę w polskiej literaturze morskiej, dając potrzebne zarysy, kompedia, reportaże, monografie.

Od blisko 30 lat współpracuje z wydawanym przez Polską Akademię Nauk Polskim Słownikiem Biograficznym, w którym dotąd opublikował kilkadziesiąt życiorysów ludzi morza na litery od G do P.

Jerzy Pertek jest laureatem wielu nagród literackich, posiadaczem odznaczeń państwowych, członkiem rzeczywistym i honorowym licznych towarzystw i organizacji morskich.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA LITERACKIE

- Gdańska Nagroda Marynistyczna za działalność naukową, publicystyczną i literacką w dziedzinie marynistyki, zwłaszcza dziejów polskiej floty 1959
- Nagroda literacka Stowarzyszenia Marynarów Wojennej w Londynie 1964
- Nagroda literacka im. Mariusza Zaruskiego za trylogię "Wielkie dni małej floty", "Druga mała flota" i "Pod obcymi banderami" oraz za dzieło "Polacy na szlakach morskich świata" 1965
- Nagroda Dowódcy Marynarki Wojennej w plebiscycie czytelników "Morza" za najlepszą książkę wojenno-morską w XX-leciu PRL /"Wielkie dni małej floty"/ 1965
- II i III miejsce w plebiscycie czytelników "Morza" za książki "Polacy na szlakach morskich świata" i "Dzieje ORP "ORZEŁ" 1965
- Nagroda Ministra Obrony Narodowej II stopnia za twórczość popularnonaukową w zakresie historii Polskiej Marynarki Wojennej 1968
- Nagroda m. Poznania i Województwa Poznańskiego za zasługi w upowszechnianiu kultury 1969
- I nagroda w plebiscycie "Pióro i karabin" za książkę "Dzieje ORP "Orzeł" 1969
- Nagroda "Srebrna książka" w konkursie Oddziału ZLP w Poznaniu za książkę "Morze w ogniu" 1971
- Nagroda Literacka Ministra Kultury i Sztuki III stopnia 1973
- Nagroda Literacka im. J. Conrada Zarządu Głównego Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców za książkę "Królewski statek BATORY" 1975

ODZNACZENIA PAŃSTWOWE:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski 1971
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski 1978
- Medal 40-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej 1984
- Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski 1985

ODZNACZENIA RESORTOWE I REGIONALNE:

- Złota Odznaka "Zasłużony Pracownik Morza" 1961
- Brązowy Medal za Zasługi dla Obronności Kraju 1968
- Srebrny Medal za Zasługi dla Obronności Kraju 1970
- Odznaka "Zasłużony działacz Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich" 1970
- Medal za Zasługi dla Męrynarki Wojennej PRL 1971
- Odznaka honorowa miasta Poznania 1971
- Odznaka honorowa "Za zasługi w rozwoju Wjewództwa Poznańskiego" 1971
- Odznaka "25-lecia Ligi Obrony Kraju" 1971
- Srebrny Medal za Zasługi dla Obronności Kraju - po raz drugi 1973
- Odznaka "Zasłużony Działacz Kultury" 1975
- Złoty Medal za Zasługi dla Obronności Kraju 1976
- Medal Pamiątkowy "50-lecia podniesienia bandery polskiej na S/Y "Dar Pomorza" 1981
- Medal Księgarzy i Wydawców im. Konstantego Żupańskiego 1985

II. TWÓRCZOŚĆ.

1. AKTA i dziarsz komisarzy okrętowych Zygmunta III /Nieznane źródła rękopiśmienne do dziejów polskiej floty w latach 1627-1628 /. Gdańsk: Tow. Przyj. Nauki i Szt. 1955, 34 s.

Autor pisze o dotychczasowym stanie naszej wiedzy na temat bitwy na gdańskiej redzie, zwanej u nas bitwą pod Oliwą, stoczonej 28 XI 1627 roku i o dokonany przez siebie rewelacyjnym odkryciu w Bibliotece Gdańskiej PAN dotąd nieznanego rękopisu w jęz. niem. zawierającego dziarsz komisarzy okrętowych Zygmunta III, z ważnymi informacjami o składzie polskich okrętów, ich dowództwie, załogach i samym przebiegu bitwy.

R e c e n z j e :

REJSY /dod. do DZ. BAŁTY/ 1958 nr 48 s. 1

2. BAŁTYCKA podróż Mickiewicza. Poznań: Instytut Zachodni 1956, 28 s., il.

Opis podróży poety, odbytej wiosną 1828 roku z Petersburga via Kronsztad do Lubeki. Autor ustala rzeczywistą datę odpłynięcia Mickiewicza z Petersburga do Kronsztadu, a potem z Kronsztadu do Lubeki, dotąd mylnie podawaną w naszej historiografii.

3. BANDERA polska na równiku. Gdynia: Wydaw. Morskie 1968, 64 s. il. Miniatury Morskie

Autor w plastyczny sposób opowiada o najstarszym obrzędzie marynarskim - ceremonii "chrztu równikowego". Odpowiada również na pytanie kiedy pierwsi Polacy znaleźli się na równiku, przedstawia relacje polskich podróżników z ceremonii pasowania na "wilka morakiego" w ubiegłych stuleciach.

R e c e n z j e :

Koczorowski J., POZNAJ Świat 1969 nr 7 s. 46

4. "BARBAROSSA" na morzu 1941-1942. Mapki L. Fijał, Poznań: Wydaw. Poznańskie 1983, 179 s., il., mapy, portr.

Jeden z tomików cyklu epizodów II wojny światowej na morzu, publikowanych przez Wyd. Poznańskie /zob. też nr 6, 12, 17, 27, 52, 59/ pokazuje wydarzenia morskie Operacji "Barbarossa", tj. napaści Niemiec na Związek Radziecki. Autor opisuje nieudany Blitzkrieg Hitlera na Bałtyku, "małą wojnę" na Dalekiej Północy oraz działania na Morzu Czarnym.

R e c e z j e :

/Koziański J./ J.K., BANDERA 1984 nr 26 s. 21

5. BITWA o Atlantyk. Warszawa: KAW 1984, 79 s., il., faks., fot., mapy, portr., bibliogr. /Zeszyty:/ II wojna światowa.

Współautorzy: Wieczorkiewicz P.P., Broniarek A.

Autorzy przedstawiają całokształt działań wojennych między flotą aliantów a flotą niemiecką na Oceanie Atlantyckim i przybrzeżnych wodach brytyjskich. Omawiają także udział Polskiej Marynarki Wojennej i Floty Handlowej w bitwie o Atlantyk. Kalendarium wydarzeń, szkice, mapy, fotografie.

R e c e n z j e :

Pater W., PRZ. MOR. 1984 nr 11 s. 81-84

6. BITWY Konwojowe na arktycznej trasie. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1982, 198 s.

Tematem książki są operacje konwojowe na szlaku arktycznym w Murmańsku i Archangielsku, podczas których aliancka eskorta broniła konwojów przed atakami niemieckich samolotów i okrętów podwodnych. Na szlaku tym dochodziło do walk

po między osłaniającymi konwoje dużymi okrętami a krążownikami i pancernikami Kriegsmarine.

R e c e n z j e :

Sowińska B., ŻYCIE WARSZ. 1982 nr 195 s. 7

7. "BURZA", weteran atlantyckich szlaków. Wyd.2. Gdynia:
Wydaw. Morskie 1970, 177s., il., mapa, portr., bibliogr.
Bibl. Morze

Wyd. 1. 1965

ORP "Burza" był jednym z pierwszych polskich niszczycieli przekazanych flocie wojennej w latach międzywojennych. W 1939 r. opuścił Bałtyk i zawiązał do Wielkiej Brytanii. Odtąd aż do ostatnich dni wojny pełnił służbę na wielu morzach i oceanach. Książka jest historią tej jednostki. Zawiera kalendarium wydarzeń, wykaz nazwisk kolejnych dowódców.

R e c e n z j e :

Lacki M., PRZ. MOR. 1965 nr 7/8 s. 116-118; Paszkowski L., TYG. POL. /Londyn/ 1965 nr 9; Paukszta E. GŁOS WIELKOP. 1965 nr 169 s. 4; Sowińska B., ŻYCIE WARSZ. 1965 nr 196 s. 3; MORZE 1965 nr 5 s. 30; NOWE KSIAŻ. 1965 nr 10 s. 472; Paszkowski L., WIADOMOŚCI /Londyn/ 1966 nr 12

8. DRUGA mała flota. Wyd.4. popr. i uzupeł. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1983, 527 s., il., portr., mapy, rys., bibliogr.

Wyd.1. 1959; Wyd. 2. 1968; Wyd.3. 1973

Książka należy do cyklu /cz.2/ ukazującego dzieje Polaków na morzu w latach 1939-1945 /Cz.1 cyklu; "Wielkie dni małej floty", Cz.3: "Pod obcymi banderami"/. Drugą małą flotą nazywa autor Polską Marynarkę Handlową pozostającą wówczas w służbie wojennych aliantów, a podlegającą rządowi emigracyjnemu. Przedstawia kolejne etapy działalności wojennej naszej floty handlowej: udział w kampanii norweskiej, w zaopatrywaniu Tobruku i Malty, rejsy konwojowe po Atlan-

tyku i Oceanie Lodowatym, w czasie inwazji w Afryce, we Włoszech i we Francji w 1944 r. Udokumentowane opracowanie uzupełniają wspomnienia i relacje współtwórców wojennego eposu polekiej floty handlowej.

R e c e n z j e :

/Bańkowska A./ B., STOLICA 1959 nr 49 s. 21; /Flisowski Z./ MORZE 1959 nr 12 s. 15; Jurkiewicz Z., DOKOŁA ŚWIATA 1959 r 301 s. 17; Kosianowski - Lorenz W.A., NASZE SYGNAŁY /Londyn/ 1959 nr 95 s. 17-19; tenże, TYDZ. POL. /Londyn/ 1959 nr 39; Kosiński E., PRZ. MOR. 1959 nr 10 s. 86-89; Land K., GŁOS WIELKOP. 1959 nr 242 s. 3; /Śierecki S./ /sier./, GŁOS WYBRZ. 1959 nr 221 s. 4; Znamierowski J., NOWE KSIĄŻ. 1959 nr 22 s. 1380-1381; Bystrzycki P., TYG. ZACH. 1960 nr 10 s. 7; Makowski J., POMORZE 1960 nr 7 s. 4; Pogoda W., WOJSK. PRZ. HIST. 1960 nr 1 s. 327-331; Steyer D., ROCZ. GDAŃ. 1960/61 s. 472-474; tenże, ZAP. HIST. 1961 nr 1 s. 146-147; /Meżnicki W/ m.d., DZ. BAŁT. 1968 nr 216 s. 3; /Urbańska R./ /ru/, KUR. SZCZEC. 1968 nr 227 s. 4; Wadowski J., MORZE 1968 nr 12 s. 30; Ludwig S., MORZE 1963 nr 12 s. 7

9. DZIEJE ORP "Orzeł". Wyd. 3. Gdańsk: Wydaw. Morskie 1972, 184 s., il., portr., mapy, bibliogr. Bibl. Morza
Wyd. 1. 1961; Wyd. 2. 1966

Popularna monografia przedstawiająca dzieje znanego okrętu podwodnego. Autor zgromadził cały szereg dokumentów oraz bogaty materiał ilustracyjny z prasy i źródeł angielskich, wykorzystał istniejącą literaturę na temat "Orła". Jest to historia "Orła" od jego narodzin w stoczni holenderskiej poprzez działania wrzesniowe na Bałtyku, internowanie i słynną ucieczkę z Tallina, aż po tajemnicze zaginięcie na Morzu Północnym latem 1940 r. Zawiera charakterystykę walorów technicznych i bojowych okrętu, dokładne personalia załogi, nowe dane o okolicznościach ucieczki z Tallina i przyczynach zaginięcia okrętu. Liczne zdjęcia, schematy, wykresy.

R e c e n z j e :

Borysiewicz T., TYG. MOR. 1961 nr 48 s. 11; Flisowski Z., ŻOŁ. POL. 1961 nr 49 s. 16; Paukeżta E., GŁOS WIELKOP. 1961 nr 256 s. 4; Romanowski B., MORZE 1961 nr 11 s. 30; tenże, PRZ. MOR. 1961 nr 12 s. 89-91; Bartlewicz J.S., ROCZ. GDAŃS. 1062 t. 21 s. 326-329; /Ślaski J./ J.S., WROC. TYG. KATOL. 1961 nr 48 s. 6; Kosianowski - Lorenz W.A., NASZE SYGNAŁY /Londyn/ 1962 nr 101 s. 1-2; tenże, DZ. POL. i DZ. ŻOŁ. /Londyn/ 1962 nr 30; tenże, TYDZ. POL. /Londyn/ 1962 nr 5; Paszkowski L., WIADOMOŚCI /Londyn/ 1966 nr 1042 s. 3; Pękala B., POMORZE 1967 nr 8 s. 13; MORZE 1967 nr 3 s. 30

10. ESKORTOWCE "Krakowiak", "Kujawiak" i "Ślązak". Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 30 s., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria : Polskie Okręty Wojenne w latach 1920-1945 z. 6

Omówienie działalności bojowej trzech kontrtorpedowców typu "Hunt" przeznaczonych do służby eskortowej a przekazanych przez Brytyjczyków Polskiej Marynarce Wojennej w latach 1941-1942. "Kujawiak" po eskorcie dużego konwoju na Maltę zatonął koło portu La Valletta a "Krakowiak" i "Ślązak" m.in. wzięły udział w inwazji w Normandii.

11. FLOTA polska w Wismarze /1629-1632/. Poznań: Instytut Zachodni 1954, 22 s.

Omówienie historii wysłania zwycięskiej pod Oliwą floty polskiej do Wismaru, jej trzyletniego tam pobytu i ostatecznej zagłady, będącej następstwem egoistycznej i sprzecznej z interesami Rzeczypospolitej polityki dynastycznej Zygmunta III. Niezmiernie tragiczny, a najmniej dotąd znany epizod dawnych dziejów Polski na morzu.

12. KORSARZE wyruszają na morze i oceany. Wyd.2. Poznań:
Wydaw. Poznańskie 1982, 167 s., portr., mapy

Wyd.1. 1973

Książka przedstawia najciekawsze epizody z bitew morskich podczas ostatniej wojny. Autor opisuje korsarską działalność hitlerowskich okrętów nawodnych i ataki okrętów podwodnych w okresie od września 1939 do lutego 1940 r

13. KRAŻOWNIKI "Dragon" i "Conrad". Wyd.2. Gdańsk: Wydaw. Morskie 1969, 64 s., il., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie tradycje morskie, z.30

Wyd.1. 1958. Miniatury Morskie. Seria: Polskie Okręty wojenne w latach 1920-1945, z.1.

Omówienie dziejów bliźniaczych krążowników brytyjskich "Dragon" i "Danae", które Brytyjczycy przekazali Polskiej Marynarce Wojennej w 1943 i 1944 roku. "Dragon" zachował pod polską banderą dawną nazwę. Ciężko uszkodzony podczas inwazji w Normandii i wycofany ze służby, został zastąpiony przez krążownik "Danae", który Polacy przemianowali na "Conrad", na cześć Józefa Korzeniowskiego - Josepha Conrada.

14. KRÓLEWSKI statek "Batory". Wyd.2. Gdańsk: Wydaw. Morskie 1979, 367 s., il., portr., bibliogr. Bibl. Morza

Wyd.1. 1975

Monografia polskiego transatlantyku pasażerskiego "Batory" oparta na rozległej bazie źródłowej, jednocześnie doskonale popularyzatorska. Omawia dzieje narodzin statku, kronikę regularnych rejsów i wycieczek w latach 1936-37; 1953-54; 1957-60; 1960-64; postaci kapitanów i oficerów, a także wojenne służby "Batorego", przejście statku do "cywila", jego ostatni rejs do Hongkongu w 1971 r. Zawiera bogaty materiał ilustracyjny.

R e c e n z j e :

Ruszczyk M., NOWE KSIAŻ. 1975 nr 18 s. 48-49, 11; Szkutnik T., GŁOS WYBRZ. 1975 nr 222 s. 5; Zykowicz A., JANTAR 1975 nr 41 s. 10; Białek W., MOWIA WIEKI 1976 nr 12 s. 38-39; [Brocki Z.] /Z.B./, TECH. GOSP. MOR. 1976 nr 10 s. 629;

15. MARYNARZE generała Kleeberga. Warszawa: KiW 1986, 238 s., il., fot., portr., rys., mapy. Bibl. Pamięci Pokoleń

W książce po raz pierwszy w tych rozmiarach została przedstawiona bezowocna - nie z winy personelu - działalność Flotylii Pińskiej, udział w wojnie w głębi kraju młodych podchorążych Marynarki Wojennej i czyn zbrojny wszystkich spieszonych marynarzy, którym - zamiast walczyć na pokładach okrętów, do czego byli szkoleni - przyszło wędrować przez płonący kraj bezdrożami Polesia, aby wreszcie stawić czoło uzbrojonemu po zęby wrogowi w ostatniej wielkiej i zwycięskiej bitwie pod Kockiem.

R e c e n z j e :

Kornacka A., EXPR. WIECZ. 1986 nr 156 s. 5; Moszczeński J., TRYB. LUDU 1986 nr 205 s. 4; ZA WOL. LUD 1986 nr 35 s. 12; L.A., GŁOS WIELKOP. 1986 nr 226 s. 5; PERSPEKTYWY 1986 nr 38 s. 24;

16. MORZE W ogniu 1939-1945. Na frontach i za kulisami wojny morskiej. T. 1, 2. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1975, 357+388 s., il., portr., mapy, bibliogr.

Wyd. 1. Cz.1: 1970, cz. 2: 1971

Autor zrelacjonował przebieg szeregu pasjonujących wydarzeń morskich z pierwszych lat wojny. Znalazły się tu m.in. opisy zatopienia przez Niemców pasażerskiego statku angielskiego "Athenia", polowania na "Bismarcka", klęski floty brytyjskiej w walce z Japończykami pod

Kuantan, tragedii konwoju arktycznego PQ - 17, walk floty radzieckiej na Bałtyku i na Dalekiej Północy itp.

R e c e n z j e :

Flisowski Z., NOWE KSIAŻ. 1970 nr 20 s. 1240-1241; Flisowski Z., MORZE 1970 nr 10 s. 37; [Kultuniak J.] Kawski J., TRYB. ROB. 1970 nr 100 s. 4; Lacki M., PRZ. MOR. 1970 nr 5 s. 84-88; Mazurczyk J., 7-my GŁOS TYG. [Dodatek GŁOSU SZCZEC.] 1970 nr 19 s. 8; Paukzta E., GŁOS WIELKOP. 1970 nr 62 s. 4; /F.M./, ŻOŁ. POL. LUD. 1971 nr 50 s. 5; Flisowski Z., MORZE 1972 nr 4 s. 33; [Kultuniak J.] Kawski J., TRYB. ROB. 1972 nr 30 s. 4-5; Lacki M., PRZ. MOR. 1972 nr 4 s. 83-85; /mg/, GAZ. POZN. 1972 nr 5 s. 1; Mazurczyk J., JANTAR 1972 nr 19 s. 8; Osica J., NOWE KSIAŻ. 1972 nr 7 s. 36-37;

17. NAPAŚĆ morską na Danię i Norwegię. Wyd.2. Poznań:
Wydaw. Poznańskie 1986 , 191 s., il., portr., mapy
Wyd.1. 1975

Autor przedstawia przyczyny, przebieg i zakończenie inwazji hitlerowskiej na Danię i Norwegię w 1940 roku. Wykorzystując dostępne dokumenty opisał przebieg dwóch bitew pod Narwikiem i ich skutki. Przypomniał też o udziale Polaków w kampanii norweskiej.

R e c e n z j e :

Cz.M., GAZ. POZN. 1986 nr 167 s. 9

18. NIEWIDZIALNE Okręty. Warszawa; Wydaw. MON 1953, 54 s.
Bibl. Morska

Książka przeznaczona dla młodzieży, zawiera szereg wiadomości dotyczących metod prowadzenia walki na morzu, a w szczególności forteli i maskowania w celu ukrycia tożsamości, kursu i szybkości okrętu. Omawia również metody zwadzenia przeciwnika w wojnie podwodnej oraz przeobrażenia jakim podlegają statki handlowe i rybackie w czasie wojny.

19. NIEZNANY obraz bitwy morskiej pod Oliwą w r. 1627.
Gdańsk; Tow. Przyj. Nauki i Szt. 1954, 8 s., il.

Współautorzy: Bodniak S., Orańska J.

Obok relacji Bodniaka S., i Orańskiej J. książka zawiera spostrzeżenia i wnioski Jerzego Pertka dot. cennego odkrycia w 1929 r. w Kórniku, nieznanego obrazu bitwy pod Oliwą. Autor pisze o śladach "nieznanego obrazu ..." w historiografii, o wartości obrazu jako dokumentu do dziejów Polski na morzu. Podkreśla wartość odkrycia Bodniaka, badacza dziejów naszej floty.

20. NISZCZYCIEL "Garland". Gdynia; Wydaw. Morskie 1958,
31 s., bibliogr. Miniatury Morskie, Seria: Polskie
okręty wojenne w latach 1920-1945. z. 4

Dzieje wojennej służby pod polską banderą brytyjskiego niszczyciela "Garland", przekazanego Polskiej Marynarce Wojennej w maju 1940 r. i biorącego udział w walkach na Morzu Śródziemnym, Atlantyku i Morzu Norweskim /słynny rejs do Murmańska/ pod dotychczasową nazwą, najstarszą historycznie znaną i udokumentowaną w brytyjskiej Royal Navy.

21. NISZCZYCIEL "Grom" i "Błyskawica". Wyd.2. Gdańsk:
Wydaw. Morskie 1969, 63 s., il., portr., bibliogr.
Miniatury Morskie. Seria: Polskie tradycje morskie,
z. 31.

Wyd. 1. 1959 Seria: Polskie Okręty wojenne w latach
1920-1945, z. 2

Autor mówi o dwóch dużych niszczycielach /kontrtorpedowcach/ budowanych dla Polskiej Marynarki Wojennej w l. 1935-37. O bojowych tradycjach w czasie II wojny światowej. Wartość opracowania podnoszą zdjęcia, fragmenty relacji członków załogi oraz dane techniczno-taktyczne.

22. NISZCZYCIEL "Orkan" Gdynia: Wydaw. Morskie 1958,
32 s., il., portr., bibliogr. Miniatury Morskie.
Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z.7

Historia eks-brytyjskiego niszczyciela "Myrmidon", który jako ORP "Orkan" służył pod polską banderą tylko 15 miesięcy, gdyż zatonął 8.X.1943 r. w pobliżu Islandii podczas eskorty konwoju, storpedowany przez "U-378". Str. 27-32 zawierają dodatkowe zdjęcia krążowników "Dragon", i "Conrad", których nie zdążyto zamieścić w 1 wyd. zeszytu o tych okrętach /zob. poz. 13/.

23. NISZCZYCIEL "Piorun". Gdynia: Wydaw. Morskie 1958,
23 s., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria:
Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 3

Dzieje przekazanego Polskiej Marynarce Wojennej pod koniec 1940 r. niszczyciela "Nerissa", który jako ORP "Piorun" stał się jednym z najsławniejszych polskich okrętów w latach II wojny światowej. Uczestniczył w operacji przeciw pancernikowi "Bismarck", w działaniach na Morzu Śródziemnym i w operacji inwazyjnej w Normandii.

24. NISZCZYCIELE "Wicher" i "Burza". Wyd.2. Gdańsk:
Wydaw. Morskie 1971, 63 s., il., portr. Miniatury
Morskie. Polskie Tradycje Morskie z. 57

Wyd.1. 1959 w Serii: Polskie okręty wojenne w latach
1920-1945 z. 5

Omówienie służby dwóch pierwszych polskich niszczycieli, przed wojną nazywanych kontrtorpedowcami, z których "Wicher" został zatopiony 3 września 1939 r. w porcie wojennym Hel, a bliźniacza "Burza" działała u boku Royal Navy. Okręt ten odznaczył się w szczególny sposób podczas eskorty transatlantyckich konwojów, niszcząc niemiecki okręt podwodny "U-605".

25. OBRAZ bitwy pod Oliwą Bartłomieja Milwitsza. Gdańsk:
Gdańskie Tow. Naukowe 1958, 12 + 2 s., il.

Opis największego ze znanych obrazów bitwy pod Oliwą, autorstwa XVII-wiecznego malarza gdańskiego Bartłomieja Milwitsza, zaginionego pod koniec II wojny światowej i najprawdopodobniej uległego zniszczeniu, zapewne podczas pożaru muzeum w Oliwie 23 III 1945 r.

26. OBRONA Wybrzeża we wrześniu 1939 roku. Stan badań.
Gdańsk:GdańskieTow. Naukowe 1961, 64 s. il., bibliogr.

Wobec braku publikacji, która by usystematyzowała literaturę poświęconą obronie Wybrzeża w 1939 r., autor opracował studium, w którym zebrał i omówił ważniejsze pozycje tej literatury oraz przedstawił kolejne fazy jej narastania w ciągu dwudziestolecia, od jesieni 1939 począwszy.

27. OD DUNKIERKI do Dakaru. P_ozn_ąn: Wydaw. Poznańskie 1978,
205 s., il., mapy, portr.

Tematem książki są losy francuskiej Marine Nationale od maja do września 1940 roku, począwszy od wspólnych operacji brytyjsko-francuskich poprzez ewakuację Dunkierki, kapitulację Francji po brytyjsko-francuską wyprawę do Dakaru.

R e c e n z j e :

- Kędziora G., WROC. TYG. KATOL. 1979 nr 13 s. 9;
Ruszczyc M., NOWE KSIAŻ. 1979 nr 2 s. 10-11, il.

28. OD "Korsarza" do nowego "Wichra". Gdynia: Wydaw.
Morskie 1959, 32 s., il., bibliogr. Miniatury Morskie.
Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945, z. 20

Ostatni zeszyt serii, omawiający flotę i okręty Polski Ludowej, którym początek dał kuter "Korsarz", pierwsza po

wojnie jednostka, na jakiej na odzyskanym Wybrzeżu podniesiono banderę Polskiej Marynarki Wojennej. Wśród wielu nowych okrętów naszej powojennej floty znalazły się także i przedwojenne, które powróciły z Anglii i ze Szwecji oraz zostały rewindykowane z Niemiec Zachodnich.

29. OD Reichsmarine do Bundesmarine 1918-1965. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1966, 420 s., 1l., portr., mapy, bibliogr.

Praca monograficzna obejmująca dzieje niemieckiej marynarki wojennej od początków potajemnej odbudowy potęgi morskiej Niemiec po I wojnie światowej. Najbardziej rozbudowane i udokumentowane zostały rozdziały omawiające przygotowania do wojny i rolę hitlerowskiej Kriegsmarine w okresie 1939-45. Pośród wielu informacji są dane o losach floty wojennej i jej dowódców po kapitulacji Niemiec oraz o odbudowie sił morskich w NRF /tzw. Bundesmarine/. W aneksach m.in. kronika ważniejszych wydarzeń niemieckiej marynarki wojennej.

R e c e n z j e :

/Belduan T./ T. Bol., LITERY 1967 nr 3 s. 28; Flisowski Z., ZOŁ. POL. 1967 nr 11 s. 11; Kowalski M., NOWE KSIAŻ. 1967 nr 7 s. 416-418; Ordon S., PRZ. MOR. 1967 nr 2 s. 70-74; Steyer D., PRZ. ZACH. 1967 nr 2 s. 415-417; W. DZ. BAŁT. 1967 nr 42 s. 3; ZA WOL. LUD 1967 nr 4 s. 18

30. OD Wielkiej Karaweli do 19-tysięczników. Szkice z dziejów morskich Gdańska. Gdynia: Wydaw. Morskie 1963, 187 s., 1l., bibliogr.

Autor przedstawia dzieje Gdańska /XV w. do czasów współczesnych/, jako miasta jak najściślej związanego z Bałtykiem, uwypuklając jego morski charakter. Omawia kolejno: wyprawy gdańskich żeglarzy po morzach Europy, polską flotę stojącą w Gdańsku na straży wybrzeża, okręty,

których losy spłotyły się z dziejami miasta oraz Gdańsk - centrum budownictwa okrętowego.

R e c e n z j e :

NOWE KSIĄŻ. 1963 nr 16 s.824; Paukszta E., GŁOS WIELKOP. 1963 nr 250 s. 4; Paszkowski L., TYG. KATOL. /Melbourne/ 1964 nr 7 s. 11;

31. O GDAŃSKICH okrętach kaperskich w okresie szwedzkiego "potopu". Gdańsk: Tow. Przyj. Nauki i Szt. 1955, 5 s.

Według dotychczasowego stanu naszej wiedzy Polska pozostała od czasów Władysława IV bez floty wojennej. Tymczasem, jak wynika z różnych źródeł, także za Jęna Kazimierza, a ściślej w okresie szwedzkiego "potopu", działały przeciw Szwedom gdańskie okręty kaperskie.

32. OKRĘT podwodny "Jastrzęb". Gdynia: Wydaw. Morskie 1958, 22 s., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria :
Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 11

Krótkotrwałe dzieje ORP "Jastrzęb" , eks-amerykańskiego "S-25", przekazanego pod polską banderę w listopadzie 1941 r., a pół roku później omyłkowo zatopionego przez alianckie eskortowce podczas operacji konwojowej na Morzu Norweskim, na trasie do Murmańska - Archangielska.

33. OKRĘTY francuskie pod polską banderę. Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 24 s., 11., fot., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 12

Omówienie wojennej służby w latach 1940-1941 niektórych francuskich okrętów, jakie po kapitulacji Francji znalazły się w brytyjskich portach i zostały przejściowo obsadzone przez Polaków. Były to: niszczyciel "Ouragan", ścigacze okrętów podwodnych "CH-11" i "Ch-15", pomocnicze patrolowce "Médoc" i "Pomerol" oraz 12 małych belgijskich dryfterów.

34. OKRĘTY minowe i kanonierki. Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 40 s., fot., rys., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 15

Mowa o okrętach, które we wrześniu 1939 r. utworzyły Dywizjon Minowców; stawiacz min "Gryf", trałowce /wg ówczesnej terminologii: traulery/ "Mewa", "Rybitwa", "Jaskółka", "Czajka", "Czapla" i "Zuraw" oraz podporządkowane mu kanonierki "Komendant Piłsudski" i "Generał Haller".

35. OKRĘTY podwodne "Orzeł" i "Sęp". Gdynia: Wydaw. Morskie 1958, 32 s., il., portr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 8

Omówienie dziejów i wojennej działalności dwóch największych i najnowocześniejszych w 1939 r. polskich okrętów podwodnych, z których "Sęp" został internowany w Szwecji, a "Orzeł" zaażymał ucieczkę z internowania w Tallinie i przedarciem się z Bałtyku do Anglii. Zaginął bez wieści na Morzu Północnym.

36. OKRĘTY podwodne "Ryś", "Zbik" i "Wilk". Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 28 s., fot., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria : Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 9

Historia trzech pierwszych w naszej flocie okrętów podwodnych. "Ryś" i "Zbik" zostały we wrześniu 1939 r. internowane w Szwecji, zaś "Wilk" przedostał się do Anglii i służył tam do 1942 r., a po wojnie powrócił do Polski.

37. OKRĘTY podwodne "Sokół" i "Dzik". Gdynia: Wydaw. Morskie 1958, 30 s., il., fot., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 10

Dzieje dwóch okrętów podwodnych, które zostały zbudowane podczas II wojny światowej w Anglii i przekazane pod polską banderę w 1941-1942 r. Działały głównie na Morzu Śródziemnym, gdzie odniosły wiele sukcesów i założyły jako "Terrible twins" /straszne bliźniaki/.

38. OKRETY pomocnicze. Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 52 s., il., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 16/19

W tym podwójnym zeszycie została omówiona przed i wojenne działalność wielu jednostek, takich jak: transportowce "Warta" i "Wilja", okręty-bazy "Sławomir Czerwiński", "Gdańsk", "Gdynia" /eks- "Kościuszko", dawny transatlantyk/, okręty strażnicze "Myśliwy" i "Batory", okręty hydrograficzne "Pomorzanie I" i "Pomorzanie II" /eks- "Mewa"/, "Smok" i inne holowniki, "Nurek I" i "Nurek II", "Generał Sosnkowski", monitory, uzbrojone statki i motorówki rzeczne oraz kutry do zadań specjalnych "Seewolf" i "Dogfish".

39. OKRETY szkolne. Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 48 s., il. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 16/17

Podwójny zeszyt omawia okręty i statki /zagłowe/, które służyły Polskiej Marynarce Wojennej do celów szkolnych. Były to w kolejności chronologicznej: trzymasztowy bark "Lwów", szkuner "Iskra", fregata "Dar Pomorza" oraz stary krążownik, zakotwiczony w porcie oksywijskim jako okręt-hulk /pływającą kozary/, "Bąłtyk" /eks- "D'Entrecasteaux"/

40. O ZNANYCH i nie znanych /1/ obrazach bitwy pod Oliwą. Poznań: Instytut Zachodni 1954, 8 s., il.

Omówienie wszystkich współczesnych wydarzeniu obrazów bitwy pod Oliwą, których reprodukcje zamieszczono w pracy.

41. PACYFIK w ogniu. Warszawa: KAW 1984, 79 s., il., portr. wazy, bibliogr. II wojna światowa
Współautor: Wolny A.

Autorzy opisują m.in. przystąpienie Japonii do wojny /atak na Pearl Harbor/, działania wojenne na Pacyfiku do wiosny 1943 r. oraz całokształt wydarzeń politycznych dotyczących omawianego okresu wojny.

R e c e n z j e :

AZ., ZA WOL. LUD 1985 nr 37 s. 12, il.

42. PIĘDZIESIĘCIOLECIE VIII Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Red. J. Machowski, J. Pertek. Poznań 1974, /Zawiera:/ Pertek J.: Mickiewiczacy w latach II wojny światowej, s. 29-50

Jednodniówka z okazji zjazdu wychowanków szkoły w dniu 16 listopada 1974 roku.

43. POD obcymi banderami. Wyd.3. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1984, 410 s., il., portr., bibliogr.

Wyd.1. 1963, Wyd.2. 1972

Książka stanowi Cz.3. cyklu ukazującego dzieje Polaków na morzu w latach 1939-1945 /"Wielkie dni małej floty"; "Druga mała flota"/. Poświęcona losom polskich marynarzy i żołnierzy walczących, lub podróżujących na jednostkach alianckich w latach II wojny światowej. Autor opisuje obszernie wszystkie epizody wojenne, w których zanotowano udział Polaków /w tym żołnierzy i osób cywilnych/. Liczne fragmenty wspomnień uczestników walk i ekspedycji wojennych.

R e c e n z j e :

/Biskupski S./ bis, POLITYKA 1963 nr 40 s. 5; Ludwig S., MORZE 1963 nr 11 s. 30; /Bolduan T./ /T. Bol./, LITERY 1964 nr 1 s. 23; /Flisowski Z./ zb. fl., ŻOŁ. POL. 1964 nr 9 s. 11; Kosiarz E., PRZ. MOR. 1964 nr 2 s. 80-84;

Paszkowski L., TYG. KATOL. /Melbourne/ 1964 nr 9; tenże, WIADOMOŚCI /Londyn/ 1964 nr 975 s. 3; Kisieliński W., PANOR. PŁEN. 1973 nr 20 s. 12; Wróblewski A.W., WPROST 1984 nr 49 s. 26;

44. POD polską banderą wojenną. Poznań: Wydaw. Zachodnie 1946, 45 s., rys.

Książka, przeznaczona dla młodzieży, omawia w krótkiej formie działalność Polskiej Marynarki Wojennej w latach 1939-45.

R e c e n z j e :

GŁOS KATOL. 1947 nr 6 s. 48; MŁODA RZECZPOSP. 1947 nr 4 s. 10

45. POD polską banderą wojenną na Zachodzie 1939-1945. Warszawa: Wydaw. MON 1957, 55 s., il., portr.

Książka jest zarysem działalności polskiej floty wojennej na Zachodzie /1939-1945/. Przedstawia krótkie dzieje poszczególnych polskich okrętów wojennych. Jest zbiorem wielu ciekawych zdjęć z okresu działalności naszej floty na Zachodzie.

46. POD powstańczą banderą 1863-1864. Gdynia: Wydaw. Morskie 1964, 63 s., il., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie Tradycje Morskie z. 2

Wydana w setną rocznicę powstania styczniowego broszura omawia mało lub wręcz wcale nie znane epizody ówczesnej morskiej działalności powstańców.

R e c e n z j e :

Ludwig S., MORZE 1964 nr 8 s. 30; Brocki Z., DZ. BAŁT. 1965 nr 5

47. POLACY na morzach i oceanach. T.1.: Do roku 1795.
Oprac. graf. J. Skoracki. Poznań: Wydaw. Poznańskie
1981, 724 s., il., tab., portr., bibliogr.

Tematem dzieła, będącego nową, rozszerzoną i uzupełnioną do dwóch tomów wersją książki "Polacy na szlakach morskich świata" /zob. poz. 48/, są polskie tradycje morskie od czasów najdawniejszych, a więc obok dziejów naszych dążeń do oparcia państwa o brzegi morza i walk o jego utrzymanie, również historia zmagania o "dominium maris Baltici" i w ogóle polskiej floty wojennej, wreszcie zaś dzieje polskiego podróżnictwa morskiego, które uwzględnione zostało w szczególny sposób oraz różne inne polskie kontakty z morzem, zwłaszcza jeśli znalazły swój wyraz w opisanym dziuriezach, relacjach i wspomnieniach. Drugi tom dzieła ma obejmować okres porozbiorowy.

R e c e n z j e :

- B.K., GAZ. ZACH. 1981 nr 103 s. 4; Czernski F., BANDERA 1981 nr 27 s. 18; Działisz P., GŁOS WYBRZ. 1981 nr 231 s. 6; Górnicki G., TYDZIEŃ 1981 nr 41 s. 13; Kijas A., NURT 1981 nr 12 s. 12-13; Kydryński J., DZ. POL. 1981 nr 171 s. 12; /P/, TRYB. LUDU 1981 nr 246 s. 5; Prorok L., TYG. KULT. 1981 nr 49 s. 11; PRZEKRÓJ 1981 nr 1892 s. 20; Tazbir J., NOWE KSIĄŻ. 1981 nr 18 s. 23-25; /Zr/, GŁOS WIELKOP. 1981 nr 124 s. 5; Joton, GŁOS LUDU 1982 nr 5 s. 4; Odyniec W., ZESZ. NAUK. UG. HIST. 1982 nr 12 s. 94-98; R.K., PRZ. HUM. 1982 nr 3/4 s. 392; Tazbir J., ODRODZ. REFOR. 1982 s. 236-239; Kieniewicz J., MÓWIA WIEKI 1983 nr 3 s. 39; Kubiak K., NAUTOLOGIA 1983 nr 1 s. 86-96

48. POLACY na szlakach morskich świata. Gdańsk; Wrocław:
Ossolineum 1957, X, 662 s.

Książka stanowi popularno-naukowy zarys dziejów polskich tradycji morskich koncentrujący się głównie wokół polskich żeglarzy i podróżników, marynarzy i uczonych, ludziach

morza. Przedstawia historię polskiego podróżnictwa morskiego w kontekście historii polskiej floty wojennej i handlowej od początków państwa polskiego do roku 1914.

R e c e n z j e :

/Mężnicki W./ W. MEZ., KUR. SZCZEC. 1957 nr 282 s. 6;
Miazgowski B., NOWE KSIAŻ. 1957 nr 24 s. 1496-1498;
Pędziński Z., GŁOS WIELKOP. 1957 nr 306 s. 3; /Rychliński J.B./ /J.B.R./, SŁOWO POWSZ. 1957 nr 30 s. 303; Sierecki S., GŁOS WYBRZ. 1957 nr 280 s. 3; zab., NOWE SYG. 1957 nr 50 s. 8; /zw/, TRYB. LIT. /dod. do TRYB.LUDU/ 1957 nr 4 s. 4; /it/, DZ. BAŁT. 1958 nr 121s. 4; Miazgowski B., MORZE 1958 nr 5 s. 30; Modrzejewski J., TYG. ZACH. 1958 nr 7 s. 6; Pędziński Z., IL. KUR. POL. 1958 nr 87 s. 4; Poznański S., PANOR. PÓŁN. 1958 nr 4 s. 3; Steyer D., MÓWIA WIEKI 1958 nr 6 s. 38-39; Górski K., ZAP. HIST. 1959 nr 241 s. 130-131; Labuda G., ROCZ. GDAŃ. 1958/59 s. 375-376; Reychman J., PRZ. ORIENT. 1960 nr 2 s. 235-242; Krannhale H., OSTBRIEF 1962 nr 82 s. 8

W e r s j e a n g i e l s k a :

POLES on the High Seas. /Tł/ A.T. Jordan. Wrocław: Ossolineum 1978, 372 s., il., portr. mapy

R e c e n z j e :

NOWE KSIAŻ. 1978 nr 19 s. 35; Pemeel H., MARINE-GESTERN, HEUTE /Wiedeń/ 1979 nr 1 s. 35; Sweetman J., UNITED STATES NAVAL INSTITUTE PROCEEDINGS /Annapolis USA/ 1979 nr 9 s. 99; /Weczerka H./ H.W., HANSISCHE GESCHITSBLATTER 1979 s. 274-275

49. POLACY w wyprawach polarnych. Gdynia: Wydaw. Morskie 1965, 63. s., il., portr., mapy, bibliogr. Ministerstwa Morskie. Seria: Polskie Tradycje Morskie z. 4

Autor przedstawia udział Polaków w wyprawach polarnych zarówno w rejony arktyczne jak i antarktyczne w wiekach XIX i XX poprzedzone rysem historycznym dotyczącym postaci mitycznych i legendarnych. Omawia udział Augusta Cywolki w wyprawach na Nową Ziemię, Polaków w badaniach arktycznych u schyłku XIX w., Arctowskiego i Dobrowolskiego w belgijskiej wyprawie na Antarktydę oraz w wyprawie barona Polla na wyspy Nowosyberyjskie, działalność Jana Nagórskiego pierwszego człowieka, który pilotował samolot nad Arktykę, polskie wyprawy arktyczne w okresie międzywojennym oraz najnowsze polskie wyprawy na Spitsbergen i Antarktydę.

50. POLSCY pionierzy podwodnej żeglugi. Gdynia: Wydaw. Morskie 1964, 62 s., il., portr., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria : Polskie Tradycje Morskie z.3.

Poczynając od Krzysztofa Arciszewskiego, który na początku XVII w. przy pomocy prymitywnych urządzeń schodził pod wodę u wybrzeży holenderskich, mowa jest o Polakach uczestniczących w pierwszych wynalazkach łodzi podwodnych. Polaki lekarz wojskowy Jakub Hossmann współpracował z amerykańskim wynalazcą Robertem Fultonem. Działający w Rosji wynalazcy Stefan i Włodzimierz Beranowscy uczestniczyli w działalności rosyjskich budowniczych łodzi podwodnych w połowie XIX w. Najwybitniejszy z polskich pionierów podwodnej żeglugi Stefan Drzewiecki wybudował w Rosji kilkadziesiąt łodzi podwodnych u schyłku XIX w., a emigrant do Ameryki Edmund Zaliński był współpracownikiem konstruktora Johna Hollanda w budowie łodzi podwodnych w Ameryce.

51. POLSKA Marynarka Wojenna. Rys. A. Krakowski, J. Eichler. Poznań: Wydaw. Zachodnie 1947, 21 s., il.

Albumik dla młodzieży zawierający rysunkowy opis dziejów Polskiej Marynarki Wojennej w latach 1939-1945.

52. RAJDY niemieckich pancerników. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1979, 186 s., il., portr., mapy

W popularnej formie przedstawiono korsarskie operacje niemieckich pancerników w latach 1940-42, wymierzone przeciw brytyjskiej flocie. Książka napisana jest w żywy, reportażowy sposób. Warstwę dokumentalną wzbogacają relacje uczestników, m.in. polskich marynarzy.

R e c e n z j e :

Leżeński C.; NOWE KSIĄŻ. 1980 nr 13 s. 73; Reperowicz S. TRYB. LUDU 1980 nr 32 s. 8

53. STAN i perspektywy badań w zakresie zbrodni hitlerowskich. Warszawa: Ministerstwo Sprawiedliwości, GKBZH w Polsce, t. I 1973. 417 s. [Zawiera:] Pertek J.; Zbrodnie hitlerowskiej Kriegsmarine, s. 423-446

Materiały z Konferencji Naukowej w dniach 27-28 kwietnia 1970 r.

54. TORPEDOWCE i ścigacze. Gdynia: Wydaw. Morskie 1959, 48 s. il., bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Polskie okręty wojenne w latach 1920-1945 z. 13/14

W tym podwójnym zeszycie zostały omówione torpedowce, które w początkowym okresie historii naszej floty wojennej, w latach 1920-tych tworzyły jej rdzeń, oraz walczące w latach II wojny światowej ścigacze artyleryjskie i torpedowe. W zakończeniu podano zdjęcia kutrów torpedowych, jak się dziś nazywa ścigacze, Marynarki Wojennej PRL.

55. WIELKIE dni małej floty. Wyd.9. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1981, 615 s., il., portr., mapy, bibliogr.

Wyd.1. 1946, Wyd.2. rozszerz. 1947; Wyd. 3, nowo oprac. 1958; wyd.4. 1959; Wyd.5. nowe t. 1-2 1962; Wyd.6 1967; Wyd.7, rozsz. 1972; Wyd.8. 1976

Najpopularniejsza książka autora, poświęcona działalności Polskiej Marynarki Wojennej w latach 1939-1945, począwszy od udziału w obronie polskiego wybrzeża, a następnie walk polskich okrętów na Z_ochodzie, u boku Royal Navy. Rozpoczyna trylogię o Polakach na morzu w latach II wojny światowej; cz. 2 "Druga mała flota" /poz. 8/, cz. 3 "Pod obcymi banderami" /poz. 43/.

R e c e n z j e :

Matys B., WICI 1946 nr 51 s. 13; Bartoszyński K., SZCZECIN 1947 nr 5/6 s. 20; Jabczyński M., PRZ. WIELKOP. 1947 nr 4/6 s. 152-153; Jasienica P., TYG. POWSZ. 1947 nr 17 s. 6; Jordan F., DZ. POL. 1947 nr 21 s. 3; [Kozłowski K.] Kozł., PRZEKRÓJ 1947 nr 97 s. 20 [Mieszkowski S.] PRZ. MOR. 1947 nr 1 s. 118-119; tenże, MARYNARZ POL. 1947 nr 12 s. 21; Rychliński J.B., NOWINY LIT. 1947 nr 31 s. 2; Supiński W., ODRĄ 1947 nr 10 s. 6; [Supiński W.] W.S., OGNIWA 1947 nr 48 s. 4; [Twarogowski T.] T.T., BELLONA 1947 nr 1 s. 85-86; A.B., RAZEM 1948 nr 6 s. 9; Helezyński S., ROBOTNIK 1948 nr 54 s. 4; [Tyrmand L.] Tyr., PRZEKRÓJ 1948 nr 180 s. 11; Czajkowski Z., DZIŚ I JUTRO 1950 nr 10 s. 7; [Biskupski S.] /bis/, ŻOŁ. WOL. 1958 nr 139 s. 2; Flisowski Z., NOWE KSIAŻ. 1958 nr 8 s. 456-458; Korczak J., NOWA KULTURA 1958 nr 34; s. 2; Kosiarz E., PRZ. MOR. 1958 nr 4 s. 93-97; Kosianowski-Lorenz W.A., ORZEŁ BIAŁY /Londyn/ 1958 nr 28; tenże, WIADOMOŚCI /Londyn/ 1958 nr 23; Makowski J., POMORZE 1958 nr 9 s. 4; [Mężnicki W.] /w. męż./, REJSY 1958 nr 15 s. 1; Olszewski M., TYG. ZACH. 1958 nr 15 s. 6-7; Pędziński Z., IL. KUR. POL. 1958 nr 87 s. 4; Węgierski E., KIERUNKI 1958 nr 27 s. 12; Wolniewicz J., MORZE 1958 nr 6 s. 31; Bagiński H., WOJSK. PRZ. HIST. 1959 nr 2 s. 399-402; [Bańkowska A.] B., STOLICA 1959 nr 49 s. 21; Steyer D., ZAPIS HIST. 1959 nr 24 s. 123-128; [Kułtuniak J.] Kawski J., TRYB. ROB. 1972 nr 127 s. 3; [Szmoń S.] St. Sz., BANDERA 1972 nr 26 s. 18; ZA WOL. LUD 1972 nr 23 s. 18

56. WŁADCY głębin. Historia rozwoju, opis budowy i działania okrętów podwodnych. Warszawa: Wydaw. Ligi Morskiej 1951, 82 s., il., tab.

Popularny szkic dziejów podwodnej żeglugi od czasów najdawniejszych, a także opis budowy i uzbrojenia współczesnych okrętów podwodnych oraz omówienia kilku epizodów działalności tych jednostek w II wojnie światowej.

R e c e n z j e :

DZ. BAŁT. 1953 nr 28 s. 3

57. WOJNA morską 1939-1945. Wyd.2. popr., Poznań: Wydaw. Poznańskie 1961, 416 s., il., portr., tab., bibliogr.

Współautor: Supiński W.

Wyd.1. 1959

Pierwsza w polskim piśmiennictwie książka omawiająca całokształt II wojny światowej na morzu. Obaj autorzy napisali oddzielne fragmenty książki: W. Supiński cz. 1: Ogólna sytuacja i przegląd sił, cz. 5; Wojna na Dalekim Wschodzie i część 6: Pokłosie wojny, a J. Pertek resztę książki; cz. 2: Bitwa o Atlantyk, cz. 3: Wojna na Morzu Śródziemnym, cz. 4: Działania niemiecko-radzieckie, oraz Kronikę wojny morskiej 1939-1945.

R e c e n z j e :

[Kuzmiński B.] B.K., MORZE 1960 nr 3 s. 27; Byatrzycki P., TYG. ZACH. 1969 nr 3 s. 7; /ef/ , MOWIA WIEKI 1960 nr 5 s. 31; Flisowski Z., NOWE KSIAZ. 1960 nr 3 s. 171-172; tenże, WOJS. LUD. 1960 nr 2 s. 90-91; Kosianowski-Lorenz W.A., TYDZ. POL. /Londyn/ 1960 nr 7; tenże, NASZE SYGNAŁY /Londyn/ 1960 nr 96 s. 5-7; Kosiarz E., PRZ. MOR. 1959 nr 12 s. 82-95; Poznański S., PANOR. PÓŁN. 1960 nr 1 s. 2; [Terlecki D.] /olg/. ŻYCIE LIT. 1960 nr 33 s. 10; Steyer D., ZAP. HIST. 1962 z.2. s. 246

58. WŚRÓDZIÓDÓW Wielkiej Drogi. Gdynia: Wydaw. Morskie 1966, 63 s., il., portr., mapy. bibliogr. Miniatury Morskie. Seria: Epizody z Dziejów Żeglugi z. 13

Historia odkrycia północno-wschodniego przejścia z Oceanu Atlantyckiego na Ocean Spokojny, zwanego Północną Drogą Morską lub Wielką Drogą Północną, zapoczątkowanego holenderską wyprawą Barentsa u schyłku XVI w. i dotarcia pół wieku później przez Siemiona Dieżniewa do cieśniny łączącej wody obu oceanów. Trasę tę przebył pierwszy Szwed Nordenskjöld, a później przechodzili nią rosyjscy żeglarze i radzieccy polarnicy. Dalej mowa o słynnej podróży statku "Czeluskin" i o wojnie na Wielkiej Drodze Północnej w 1942 roku.

59. ZATOPIENIE "Scharnhorsta" i "Tirpitz". Poznań: Wydaw. Poznańskie 1985, 183 s., il., mapy

Autor przedstawił działania wojenne na trasie konwojowej do Murmańska i Archangielska w latach 1943-1945. Interesujący obraz zmagania alianckiej floty z dwoma superpancernikami "Scharnhorstem" i "Tirpitzem" stanowi kontynuację opisu wydarzeń z lat 1941-1942 przedstawionych w książce "Bitwy konwojowe na arktycznej trasie" /poz. 6/.

R e c e n z j e :

A.Z., ZA WOL. LUD. 1985 nr 36 s. 8-9, 12 ; /KL/: Z prywatnej półki. WPROST 1985 nr 22 s. 30

60. ZWYCIĘSTWO pod Oliwą 1627. Warszawa: PZWS 1963, 50 s., il., Bibl. Historyczna PZWS

Opowieść, przeznaczona dla młodzieży, której tematem jest wojna ze Szwecją 1626-1627. Autor omawia przebieg akcji na lądzie oraz działania polskiej floty wojennej, przygotowania do walnej bitwy, jej przebieg i zwycięstwo pod Oliwą 28.XI.1627 r.

TWÓRCZOŚĆ JERZEGO PERTKA W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM

- 1946 - Pod polską banderą wojenną
Wielkie dni małej floty
- 1947 - Polska Marynarka Wojenna
- 1951 - Władcy głębin. Historia rozwoju, opis budowy
i działania okrętów podwodnych
- 1953 - Niewidzialne okręty
- 1954 - Flota polska w Wismarze /1629-1632/
Nieznany obraz bitwy morskiej pod Oliwą w r. 1627
O znanych i nie znanych obrazach bitwy pod Oliwą
- 1955 - Akta i dziennik komisarza okrętowych Zygmunta III.
/Nieznane źródła rękopiśmienne do dziejów polskiej
floty w latach 1627-1628/
O gdańskich okrętach kaperskich w okresie szwedzkiego
"potopu"
- 1956 - Bałtycka podróż Mickiewicza
- 1957 - Pod polską banderą wojenną na Zachodzie 1939-1945
Polacy na szlakach morskich świata
- 1958 - Krążownik "Dragon" i "Conrad"
Niszczyciel "Garland"
Niszczyciel "Orkan"
Niszczyciel "Piorun"
Obraz bitwy pod Oliwą Bartłomiej Milwitta
Okręt podwodny "Jastrząb"
Okręty podwodne "Orzeł" i "Sęp"
Okręty podwodne "Sokół" i "Dzik"
- 1959 - Druga mała flota
Eskortowce "Krakowiak", "Kujawiak" i "Ślązak"
Niszczyciel "Grom" i "Błyskawica"
Niszczyciele "Wicher" i "Burza"
Od "Korsarza" do nowego "Wichra"
Okręty francuskie pod polską banderą
Okręty minowe i kanonierki
Okręty podwodne "Rys", "Żbik" i "Wilk"
Okręty pomocnicze
Okręty szkolne
Torpedowce i ścigacze

Wojna morska 1939-1945

- 1961 - Dzieje ORP "Orzeł"
Obrona Wybrzeża we wrześniu 1939 roku. Stan badań
Zwycięstwo pod Oliwą 1627
- 1963 - Od Wielkiej Kawaleri do 19-tysięczników. Szkice
z dziejów morskich Gdańska
Pod obcymi banderami
- 1964 - Pod powstańczą banderą 1863-1864
Polscy pionierzy podwodnej żeglugi
- 1965 - "Burza", weteran atlantyckich szlaków
Polacy w wyprawach polarnych
- 1966 - Od Reichsmarine do Bundesmarine 1918-1965
Wśród lodów Wielkiej Drogi
- 1968 - B bandera polska na równiku
- 1970 - Morze w ogniu 1939 - 1942. Cz.1
- 1971 - Morze w ogniu 1942 - 1945. Cz.2
- 1973 - Korsarze wyruszają na morza i oceany
Zbrodnie hitlerowskiej Kriegsmarine. W: Stan i per-
spektywy badań w zakresie zbrodni hitlerowskich
- 1974 - Mickiewiczacy w latach II wojny światowej. W: Pięć-
dziesięciolecie VIII Liceum Ogólnokształcącego
im. A. Mickiewicza w Poznaniu
- 1975 - Królewski statek "Batory"
Napaść morską na Danię i Norwegię
- 1978 - Od Dunkierki do Dakar
- 1979 - Rajdy niemieckich pancerników
- 1981 - Polacy na morzach i oceanach. T.1 : Do roku 1795
- 1982 - Bitwy konwojowe na arktycznej trasie
- 1983 - "Barbarossa" na morzu 1941-1942
- 1984 - Bitwa o Atlantyk
Pacyfik w ogniu
- 1985 - Zatopienie "Scharnhorsta" i "Tirpitz"
- 1986 - Marynarze generała Kleeberga.

III. O P R A C O W A N I A W W Y B O R Z E

1. /ap/: J. Pertek udekorowany Krzyżem Komandorskim. GŁOS WIELKOP. 1985 nr 73 s. 2
2. Beryt Z.: Doszczętnie wyczerpane dwa i pół miliona. GAZ. POZN. 1985 nr 114 s. 8
3. BEZ: Jubileusz Jerzego Pertka. GAZ. POZN. 1985 Wyd.1 nr 73 s. 1,2
4. Bzdawka U.: Pisarze Wielkopolski /1970-1980/. Poznań: WBP 1981 /s. 64-65: Jerzy Pertek/
5. Chądzińskolau N., Mańkowski J.: Pisarze Wielkopolski. Informator. Poznań: Wydaw. Poznańskie 1971 /s. 178-184; Jerzy Pertek/
6. EXPR. POZN. 1972 nr 225 s. 8
7. EXPR. POZN. 1976 nr 295 s. 6
8. EXPR. POZN. 1982 nr 46 s. 3
9. Flisowski Z.: Ambasador rzeczy morskich. NOWE KSIĄŻ. 1981 nr 18 s. 25-28
10. /j.t./: Morze w plastyce oraz twórczości Jerzego Pertka. GAZ. POZN. 1985 Wyd.1 nr 72 s. 6
11. /kap./: Na 65 urodziny i 40-lecie pisarstwa Jerzego Pertka. EXPR. POZN. 1985 nr 58 s. 5
12. /ko/: EXPR. POZN. 1971 nr 73 s. 5
13. Koszur M.: A to morze właśnie ... MORZE I ZIEMIA 1981 nr 1 s. 18-21, portr.
14. Kozłowski M., TRYB. ROB. 1971 nr 85 s. 6
15. /.../ Kronika. [Jubileusz J. Pertka]. ŻYCIE LIT. 1985 nr 14/15 s. 23
16. Kurkiewicz G., HORYZONT 1973 nr 7-8 s. 34-36, portr.
17. Kusztelski B.: Od marynistyki Pertka po sagę Armii Poznań. Laureaci nagrody MON. WIRAŻE 1983 nr 52 s. 14
18. /lad/: J. Pertek honorowym członkiem Ligi Morskiej. GŁOS WIELKOP. 1982 A, nr 167 s. 2
19. LITERY 1964 nr 3 s. 6
20. Mały słownik pisarzy polskich. Cz. 2. Warszawa: WP 1981 s. 185

21. Markiewicz A.J.: Wielkie dni Jerzego Pertka. IL, KUR, POL. 1985 nr 72 s. 6
22. /mb./: 25 lat pisarstwa o morzu. GŁOS WIELKOP. 1971 nr 73 s. 2
23. Morawski A., NAUTOLOGIA 1976 nr 3 s. 80-81
24. M.R.: Jerzy Pertek /biogr./ NOWE KSIĄŻ. 1981 nr 18 s. 4, okł. portr.
25. Nik J., WROC. TYG. KATOL. 1976 nr 8 s. 9
26. O.B.: Jerzy Pertek. GŁOS WIELKOP. 1971 nr 139 s. 3
27. Pelczar M.: Jerzy Pertek - marynista ostatniego ćwierćwiecza. LITERY 1971 nr 7 s. 26-27, portr.
28. Plenzlor A.: Jerzy Pertek kończy 65 lat. Morze zamknięte w książkach. GŁOS WIELKOP. 1985 Wyd. 2 nr 72 s. 3, portr.
29. Polscy pisarze współcześni. Informator 1944-1974. Wyd.3. nowe poszerz. Oprac. L.M. Bartalski. Warszawa: WAiF 1977 s. 271-272
30. Przykowski A., BARWY 1973 nr 9 s. 8
31. Przykowski A., BARWY 1976 nr 1 s. 4
32. Redziszewski W.: Kronikarz morskiej chwały. BANDERA 1972 nr 6 s. 18
33. Ratajczak J., NURT 1966 nr 7 s. 15-17, portr.
34. Staniszewski P.M., DZ. BAŁT. 1982 nr 217 s. 5
35. Wieczorkiewicz P.P.: Popularyzator doskonały. KULTURA 1972 nr 47 s. 9
36. Wystawa marynistów. EXPR. POZN. 1970 nr 147 s. 3
Notatka o wystawie książek Jerzego Pertka w Klubie MPiK w Poznaniu
37. Zf., MORZE 1974 nr 5 s. 13, il.

WYWIADY Z PISARZEM /wybór/

ODRA 1948 nr 44 s.4; GŁOS ELBL. 1959 nr 149 s. 1-2;
GŁOS WIELKOP. 1959 nr 284 s. 3, portr.; DZ. BAŁT. 1965
nr 157 s. 4; GŁOS TYG. 1965 nr 192 s. 1, portr. ;
LITERY 1965 nr 4 s. 28, portr.; 7-my GŁOS TYG. 1965
nr 26 s. 9; KULTURA 1968 nr 21 s. 6-7, portr.; WROC.
TYG. KATOL. 1969 nr 5 s. 1,4, portr.; ŻOŁ. POL. 1969
nr 1 s. 13; EXPR. POZN. 1971 nr 113 s. 3; GŁOS WIELKOP.
1971 nr 139 s. 3, portr.; TRYB. ROB. 1971 nr 85 s. 8,
portr.; KIERUNKI 1972 nr 51/52 s. 21, portr.; GŁOS WIELKOP.
1973 nr 178 s. 4; portr.; MORZE 1980 nr 7 s. 15, portr.;
TRYB. LUDU 1980 nr 32 s. 8; WPROST 1983 nr 33 s. 18-19;
portr.; WPROST 1983 nr 52 s. 23, portr.; ŻYCIE LIT. 1984
nr 11 s. 12, il.; ŁAD 1985 nr 35 s. 7, portr. ; WPROST
1985 nr 25 s. 25-26

WRP Poznań Nr 5/84/8/87 Egz. 500